בעיות מדידה

ירידת ערך נכסים (IAS 36)

מארס 2020

מרצה: אמיר סוראיה
amir@mgi-israel.co.il
050-2020751

סדר נושאים

1. הקדמה ועקרון היסוד של התקן
2. תחולה
3. סוגי קבוצות נכסים לצורך בחינת ירידת ערך
4. שלבי הטיפול החשבונאי בירידת ערך
   - שלב א - זיהוי נכס או יחידה שיש לבחון בגינו ירידת ערך
   - שלב ב - אמידת הסכום בר השבה
   - שלב ג - הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך
   - שלב ד- ביטול הפסד מירידת ערך (במידת הצורך)
5. טיפול במוניטין ונכסי מטה

אנשי הקשר :

אמיר סוראיה, רו"ח
Tel: + 972 (3) 600 7822
Mob: + 972 (50) 202 0751
amir@mgi-israel.co.il

2

הקדמה ועקרון היסוד של התקן

נכס - *משאב נשלט ממנו <u>צפויות הטבות כלכליות</u>*

דהיינו, כל נכס וללא תלות באופיו לא יוצג מעל ההטבות הכלכליות הצפויות ממנו.

התקן קובע: נכס לא יוצג מעל <u>הסכום בר השבה</u> (ערכו לישות). הסכום בר השבה הינו הגבוה מבין <u>השווי ההוגן</u> שלו (ערכו האובייקטיבי) לבין <u>שווי השימוש</u> שלו (הערך הסובייקטיבי שלו עבור הישות- תזרימי המזומנים שהישות יכולה להפיק מהנכס).

נכס בהחלט יכול להיות מוצג מעל השווי ההוגן שלו

העיקרון הבסיסי של התקן פשוט אולם היישום כרוך בשתי בעיות עיקריות:

- איך לזהות פגימה בערך הנכס?
- כיצד למדוד את ההטבות הכלכליות?

כמפורט להלן, IAS 36 מטפל למעשה בנכסים היצרניים של הפירמה (רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים וכדומה). נכסים אחרים כפופים לבחינת יריידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקנים אחרים (לדוגמה- מלאי לפי הוראות IAS 2, מכשירים פיננסים).

תחולה

קבוצת הנכסים	האם בתחולת התקן?	תק חשבונאי רלוונטי
רכוש שוטף		
נכסים מיועדים למכירה	לא	IFRS 5
מזומנים ושווי מזומנים	לא	
לקוחות וחייבים אחרים	לא	IFRS 9
מסים שוטפים לקבל	לא	IAS 12
השקעות בני"ע והשקעות אחרות	לא	IFRS 9
מלאי	לא	IAS 2
רכוש לא שוטף		
חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך	לא	IFRS 9
השקעות אחרות	לא	IFRS 9
נכסי מסים נדחים	לא	IAS 12
השקעות בחברות חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	כן	
חכרי הקצאה	לא	IFRS 15
נדל"ן להשקעה (אלא אם נמדד לפי מודל השווי ההוגן)	כן	IAS 40
נכסים בלתי מוחשיים	כן	
רכוש קבוע (כולל נ"ק הנמדד לפי מודל ההערכה מחדש)	כן	

מה לגבי ירידת ערך של התחייבויות?

סוגי נכסים לבחינה
נכס בודד
נכסים השייכים ליחידה מניבה מזומנים לרבות מוניטין ונכסים משותפים
חשבון השקעה בחברה כלולה
לא בתחולת הקורס
אמיר סוראיה 5

יחידה מניבה מזומנים
יתכנו מקרים בהם לא ניתן לקבוע את שווי השימוש של נכס בודד.
שווי השימוש אינו ניתן לקביעה לגבי נכס בודד כאשר נכס זה אינו מניב תזרימי מזומנים חיוביים משימוש מתמשך בו שהם בלתי תלויים בעיקרם בתזרימי מזומנים חיוביים מנכסים אחרים או מקבוצות נכסים אחרות.
לדוגמה - מכונה בתוך קו יצור.
בהתאם לתפיסה של התקן במקרים אלו לא ניתן לבחון את ירידת הערך של הנכס הנ"ל בנפרד אלא יש לעשות זאת במישור של היחידה מניבת המזומנים אליה משתייך אותו נכס.
אמיר סוראיה 6

יחידה מניבה מזומנים

יחידה מניבת מזומנים מוגדרת כקבוצת הנכסים הקטנה ביותר, המכילה את הנכס, המניבה תזרימי מזומנים חיוביים משימוש מתמשך, שהם **בלתי תלויים בעיקרם** בתזרימי המזומנים החיוביים שנובעים מנכסים אחרים.

התקן מבהיר כי הקביעה של יחידת מניבת מזומנים מצריכה הפעלת שיקול דעת, אך עם זאת, שיקול הדעת צריך להיות זהיר ולשקף את העובדות והנסיבות הקיימות.

ברור שככל שמספר היחידות של הישות גדול יותר כך הסיכוי להכרה בירידת ערך <u>גבוה</u> יותר (אפקט הקיזוז).

דגשים יחידה מניבה מזומנים

- יחידה מניבה מזומנים בדרך כלל זהה למגזר עסקי או פעילות עסקית אולם היא עשויה להיות קטנה יותר.
- כאשר שווי השימוש של נכס קרוב לשווי ההוגן שלו הרי שיש לקבוע את הסכום בר השבה ברמת הנכס הבודד (לדוגמה, כאשר הנכס יצא מכלל שימוש).
- מגזר אנכי עשוי להיות יחידה מניבה מזומנים אם המגזר האנכי יכול למכור את מוצריו לחיצוניים.
- נכסי מטה ומוניטין – לא יהוו נכס בודד – הרחבה בהמשך

שלבי הטיפול החשבונאי בירידת ערך

שלבי הטיפול החשבונאי בירידת ערך

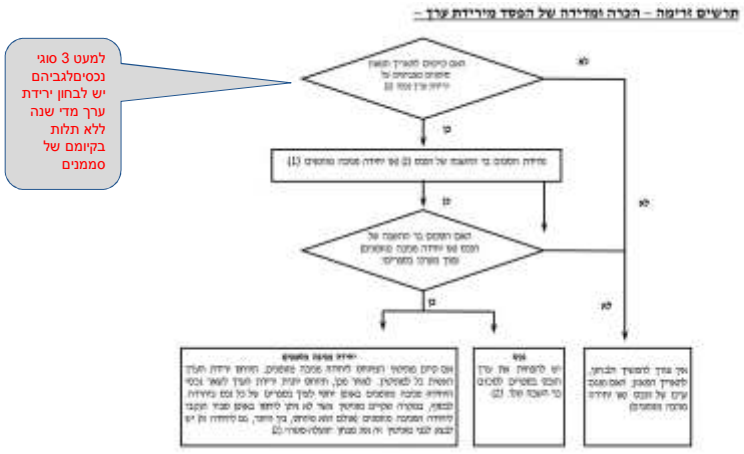

שלב א – עיתוי הבחינה

בהתאם לתקן, הישות המדווחת נדרשת לבחון בסוף כל תקופת דיווח האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של הנכס.

למעט 3 חריגים שיפורטו להלן

יש להבהיר כי ישות מדווחת אינה נדרשת לבצע בחינה מקיפה של ירידת ערך בכל תאריך מאזן, אלא באחריותה לבחון באופן שגרתי את קיומם של הסימנים לירידת ערך, כאשר ההנחה היא, כי אין זה סביר שתחול ירידת ערך מהותית בנכס המופחת בצורה הולמת, אלא אם אירועים או שינויים בנסיבות גורמים להקטנה פתאומית של סכום בר-ההשבה.

שלב א – בחינת סממנים

כדי לבחון אם מתקיים סימן כלשהו לירידת ערך, התקן דורש לבחון כדרישת מינימום, רשימת סימנים ספציפיים.
מקורות המידע מהם ניתן לשאוב את הסימנים נחלקים **למקורות מידע חיצוניים** לישות המדווחת **ומקורות מידע פנימיים**.

במידה ומתקיים סימן כלשהו, הן ממקורות מידע חיצוניים והן ממקורות מידע פנימיים, בכפוף למהותיות, יש לאמוד את הסכום בר ההשבה של הנכס ואת הצורך בהכרה בירידת ערך.

האם יש להתחשב בסממנים לאחר תאריך המאזן? לדוגמה נגיף הקורונה?
יש ליישם את הוראות IAS 10

דוגמאות לסממנים ממקורות חיצונים

- **ירידה משמעותית בערך השוק של הנכס** - במהלך התקופה, חלה ירידה משמעותית בערך השוק של הנכס מעבר לצפוי כתוצאה מחלוף הזמן או משימוש רגיל.
- **שינויים בעלי השפעה שלילית בסביבה העסקית** - שינויים משמעותיים בסביבה הטכנולוגית, השיווקית, הכלכלית, הרגולטורית או המשפטית שהם בעלי השפעה שלילית על הישות המדווחת.
- **עליה בשיעורי הריבית בשוק** - במהלך התקופה חלה עליה בשיעורי הריבית בשוק שיכולה להיות לה השפעה מהותית על ערך הנכס.
- **שווי השוק של ההון של הישות** - הערך בספרים של הנכסים נטו של הישות המדווחת גבוה משווי השוק של מניות הישות – כלומר, מכפיל הון נמוך מ- 1.

דוגמאות לסממנים ממקורות מידע פנימיים

- **מצבו הפיזי של הנכס** - קיומן של ראיות להתיישנות או לנזק פיזי בנכס.
- **הפחתה בשימוש שנעשה בנכס או הפסקת השימוש בו** – לדוגמה, תוכניות להפסקת פעילות או לשינוי מבני בפעילות שאליה שייך הנכס.
- **שינויים לרעה בביצועי הנכס** - ראיות ממערכת הדיווח הפנימי, המצביעות על כך שהביצועים הכלכליים של הנכס הינם, או יהיו, גרועים מאלו שנצפו או תוקצבו. לדוגמה, הפסדים תפעוליים, אי עמידה בתחזיות תזרים.

נכסים חריגים
מה מאפיין נכסים אלה?
התקן קובע כי ישות מדווחת נדרשת לבצע בנוסף גם בדיקות שנתיות לירידת ערך **ללא קשר לזיהוי סימנים לירידת ערך**, לגבי הנכסים הבאים:
א
נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר
ב
נכס בלתי מוחשי שאינו זמין עדיין לשימוש (לדוגמה, פרוייקט מו"פ)
ג
מוניטין שנרכש בצירוף עסקים
אמיר סוראיה 15

שלב ב – אמידת סכום בר השבה
[שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ; שווי שימוש] MAX
מה ההגיון?
סכום בר השבה מוגדר בתקן כ**גבוה** מבין השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה של הנכס לבין שווי השימוש בו.
שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה הינו הסכום שניתן היה לקבל ממכירת נכס בעסקה שאינה מושפעת מיחסים מיוחדים בין הצדדים בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון, המעולים בצורה מושכלת ובניכוי עלויות מכירה.
עלויות מכירה הן עלויות תוספתיות, המיוחסות במישרין למימוש הנכס, למעט עלויות מימון והוצאות מיסים על הכנסה.
שווי שימוש הינו הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, הצפויים לנבוע משימוש מתמשך בנכס וממימושו בתום חיי השימושיים.
אמיר סוראיה 16

מקור הפער בין שווי שימוש לשווי הוגן

הן שווי הוגן והן שווי שימוש מבוססים תאורטית על תזרימי מזומנים עתידים

שווי שימוש הינו סובייקטיבי לעומת שווי הוגן שהינו אובייקטיבי

- סינרגיה
- יחידת מדידה
- מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
- העדר שוק משוכלל
- הטבות סוביקטיביות

אמידת שווי הוגן נטו

אמידת שווי שימוש
שלב ראשון
אמידת תזרימי המזומנים העתידיים (הן חיוביים והן שליליים) שינבעו כתוצאה מהשימוש בנכס וממימושו הסופי.
שלב שני
קביעת שיעור ניכיון מתאים לצורך היוון תזרימי מזומנים אלו לערך נוכחי
19
אמיר סוראיה

שלב 1 - אמידת תזרימי המזומנים
תזרים תפעולי (לפני מימון ומיסים)
התזרים יכלול שימוש בנכס/יחידה ומימוש בתום תקופת התחזית (כל התזרים הצפוי מהנכס)
התזרים יבוסס על הנחות סבירות לתקופה מקסימאלית של 5 שנים
ההנחות ישקפו את מצבו הנוכחי של הנכס (לא כולל לדוגמה השבחה עתידית, התייעלות עתידיות או שינוי מבני עתידי)
נדרשת הקבלה בין התזרים לנכס/יחידה. לדוגמה, אם היחידה לא כוללת נכס מסוים אין לכלול את התזרים בגינו. דוגמה נוספת, אם היחידה כוללת הפרשה מסוימת הרי שיש לכלול גם את התזרים בגין ההפרשה ולהיפך (ראה גם להלן התייחסות להתחייבויות כחלק מיחידה)
20
אמיר סוראיה

אמידת שיעור הנכיון (שיעור ההיוון)

בשלב זה יש לקבוע את שיעור הניכיון המתאים לצורך היוון תזרימי המזומנים שחושבו בשלב 1.
שיעור הניכיון המתאים לצורך ההיוון צריך לשקף את הערכות השוק השוטפות של ערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים של הנכס.

בהתאם לתפיסה זו שיעור הניכיון הוא שיעור התשואה שמשקיעים היו דורשים לקבל אילו היה עליהם לבחור השקעה המניבה תזרימי מזומנים בסכומים, בעיתוי וברמת סיכון הזהים לאלה שהישות מצפה להפיק מהנכס.

דוגמה א' נכס בודד – אמידת שווי שימוש

דוגמת היוון תזרים של נכס בודד

להלן נתונים על תחזית תזרים המזומנים נטו של נכס ייצור שיתרת אורך חייו השימושיים ליום 31 דצמבר 2013 תהיה 9 שנים:

שנה	תזרים תפעולי נטו באש"ח
2004	690
2005	740
2006	820
2007	870
2008	915

נתונים נוספים:

- שיעור הצמיחה של תזרים בשנים 2009- 2012 היה כדלקמן:

שנה	שיעור צמיחה
2009	4%
2010	2%
2011	-3%
2012	-4%

- ערך השייר של הנכס היום 552 אש"ח
- שיעור הניכיון המתאים לפני מס 15% ואחרי מס 12%
- הנח כי תזרימי המזומנים מתרחשים בסוף שנה

נדרש- חשב את שווי השימוש בהנחה שתזרים המזומנים מתקבל בסוף כל שנה.

דוגמה א' נכס בודד פתרון

שנה	תזמ"ז נטו	תזמ"ז מהוון (15%)	
2004	690	600	690/1.15=
2005	760	575	
2006	820	539	
2007	870	497	
2008	915	455	
2009	952	411	1.04*915 =952
2010	971	365	
2011	942	308	
2012	1,456	414	0.96*942 +552 =1,456
		4,164	שווי שימוש

דוגמה ב– מעבר מרווח תפעולי לתזרים

התאמות עיקריות :
- פחת
- השקעות ברכוש קבוע
- שינויים בהון חוזר (לא במסגרת הקורס)

דוגמה ב' פתרון

	2019	2020	2021	2022
רווח תפעולי	300	300	700	1,000
פחת וכישה מקורית	400	400	400	400
פחת שדרוג			500	500
עלות שדרוג		1,000		
תזרים מזומנים חזוי	**700**	**(300)**	**1,600**	**1,900**
התאמות לתזרים	-	1,000	(800)	(800)
תזרים לצורכי התקן	**700**	**700**	**800**	**1,100**

שווי שימוש : 2,567

יתרה בספרים 2,000*4/5=1,600

דגשים באמידת שווי שימוש של יחידה

כל האמור לעיל לגבי אמידת שווי שימוש תקף הן לגבי יחידה והן לגבי נכס בודד, אולם לגבי יחידה יש לשים לב לנקודות להלן:

- **יחידה על פי רוב מהווה פעילות עסקית ואורך החיים שלה אינו מוגבל. בהתאם, שווי השימוש של היחידה יאמד על פי רוב "לאין סוף". לא נדרש לכלול ערך שייר אבל כן יש לכלול הוצאות לשמירה על הקיים.**
- **קיימות התחייבויות שכרוכות בפעילות ולכן יכללו (כגון, ספקים), הן בנכסי היחידה והן את תזרים הצפוי מהן.**
- **באופן דומה, יש נכסים שמחוץ לתקן אבל הכרחים לתזרים של היחידה (כגון, מלאי או לקוחות). נכסים אלה נכלול הן בנכסי היחידה והן את התזרים הצפוי מהם.**

דוגמה יחידה מניבה מזומנים

שיתוף וורד נתונים

פתרון דוגמה יחידה מניבה מזומנים

	2018		0.5	1.5	2.5	3.5	4.5	מרקמת
			2019	2020	2021	2022	2023	
רווח תפעולי לפני מיסים	300		315	331	347	365	372	379
מיסים	-100		-100	-100	-100	-100	-100	-100
רווח תפעולי	200		215	231	247	265	272	279
התאמות למזרים								
פחת	100		100	100	100	100	100	100
השקעות ברכוש קבוע	-100		-100	-100	-100	-100	-100	-100
שינויים בהון חוזר	-		-	-	-	-	-	-
תזרים תפעולי	200		215	231	247	265	272	279
תזרים מהון			205	200	195	190	177	2,274
שווי שימוש	3,240.83							
שיעור היוון	10%							
בחינת יכולת ערך								
יתרה בספרים	3,700							
שווי שימוש	3,241							
ירידת ערך	459.17							

פתרון דוגמה יחידה מניבה מזומנים (המשך)

	דוח על המצב הכספי		ערך היחידה בספרים
מזומנים ושווי מזומנים	500		-
מלאי	1,000		1,000
לקוחות	500		500
רכוש קבוע	1,700		1,700
פטנט	1,000		1,000
הלוואה מתאגיד בנקאי	-700		-
ספקים	-500		-500
הון	**3,500**		**3,700**

סוגיות מיוחדות באמידת שווי שימוש

- מחירי העברה
- השפעת האינפלציה
- השפעת אירועים לאחר תאריך המאזן
- נכס בהקמה
- אינטגרציה בין תקן דיווח כספי מס 16 בנושא חכירות ו- IAS 36.

שלב ג -הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך (נכס בודד)

לצורך הדיון בנושא נבחין בין נכס בודד לבין יחידה מניבה מזומנים

כדי לבחון את הצורך בהכרה בהפסד מירידת ערך, יש להשוות בין ערך הנכס בספרים לבין סכום בר-ההשבה שנקבע עבור אותו נכס.
התקן דורש להפחית את ערך הנכס בספרים לסכום בר-ההשבה שלו רק כאשר סכום בר-ההשבה שלו נמוך מערכו בספרים.
בקביעה זו מאמץ התקן את **הקריטריון הכלכלי** לרישום הפסד מירידת ערך לפיו אם הערך הכלכלי של הנכס נמוך מערכו בספרים, יש להכיר בהפסד מירידת ערך.

ח- הפסד מירידת ערך
ז- הפרשה לירידת ערך (בקיזוז מהנכס)

ירידת ערך של נכס שנמדד לפי מודל הערכה מחדש ייזקף לקרן הון עד לגובה יתרת הקרן (אין קרן הון בחובה). כל ירידת ערך מעבר תיזקף לרווח והפסד.

לאחר הכרה בירידת ערך יש להתאים את הוצאות הפחת לפי היתרה החדש של הנכס

דוגמה

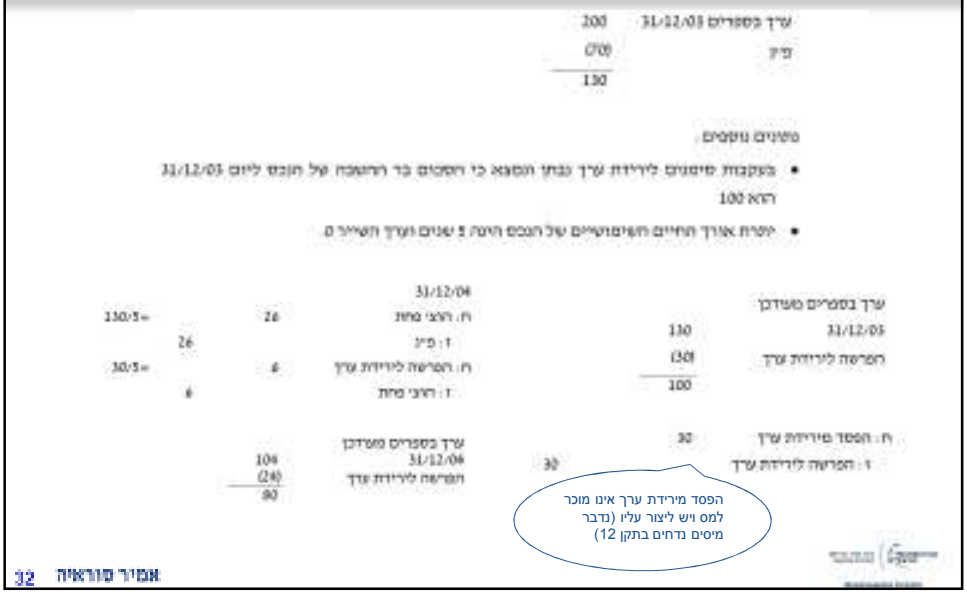

הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך (יחידה מניבה מזומנים)

הטיפול החשבונאי דומה במהותו לטיפול החשבונאי בירידת ערך של נכס בודד בשינויים המחויבים מכך שמדובר בקבוצת נכסים.

בהתאם לתקן **יש להכיר בהפסד מירידת ערך** של יחידה מניבה מזומנים **רק אם הסכום בר ההשבה שלה נמוך מערכה בספרים.**

ההפסד מירידת ערך ייוחס לנכסים של היחידה בסדר הבא:

- ראשית, למוניטין אשר יוחס ליחידה מניבה-מזומנים.
- לאחר מכן, ליתר נכסי היחידה באופן פרופורציונאלי לערכם בספרים.

מגבלת הקצאה

- חשוב לציין כי הפחתת הערך בספרים תטופל כהפסד מירידת ערך של נכסים בודדים. יחד עם זאת, קובע התקן "רצפה" שמתחתיה לא ניתן לפגוע בנכס הבודד שמהווה חלק מהיחידה. **בהתאם ל"רצפה" הערך בספרים של כל נכס בודד לא ירד מתחת לסכום <u>הגבוה</u> מבין:**
  - שווי הוגן נטו (אם ניתן לקביעה); או
  - אפס
- סכום ההפסד מירידת ערך, אשר לא הוקצה לנכס עקב מגבלה זו, יש לייחס באופן פרופורציונאלי לנכסים האחרים של היחידה.

קביעת יתרת היחידה בספרים

- תכלית התקן הינה לבחון ירידת ערך נכסים (אשר בתחולת התקן)
- חיוני לשים לב להקבלה בין יתרת נכסי היחידה לבין התזרים ששימש בקביעת שווי השימוש
- בפועל, על פי רוב, היחידה תכלול נכסים שמחוץ לתחולת התקן (כגון, לקוחות ומלאי) וכן התחייבויות שמחוץ לתקן (כגון, ספקים)
- פריטים אלה יכללו ביחידה לצורך השוואה לשווי שימוש אולם לא תוקצה להם ירידת ערך (ככל שקיימת)

דוגמה הקצאה ליחידה מניבה

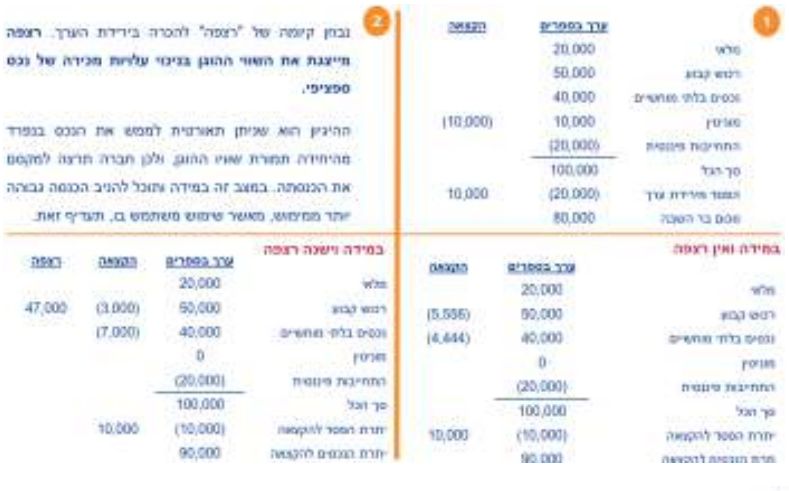

שלב ד –ביטול הפסד מירידת ערך (נכס בודד)
לצורך הדיון בנושא נבחין בין נכס בודד לבין יחידה מניבה מזומנים
בהתאם לתקן, הישות המדווחת נדרשת בכל תאריך מאזן לבחון האם מתקיימים סימנים המצביעים על כך שהפסד מירידת ערך של נכס (למעט מוניטין) שהוכר בתקופות קודמות אינו קיים עוד או הפך להיות קטן יותר. במידה וקיימים סימנים כאמור, נדרשת הישות לאמוד את הסכום בר ההשבה של הנכס.
בהתאם לתקן, נכס שערכו בספרים עלה, כתוצאה מביטול (קיטון) הפסד מירידת ערך, לא יירשם בסכום העולה על הערך בספרים שהיה נקבע, בניכוי פחת או הפחתה, אילולא הוכר הפסד מירידת ערך של הנכס בתקופות קודמות. המשמעות הינה שניתן לבטל הפסד מירידת ערך רק עד גובה יתרת ההפרשה לירידת ערך.
ביטול (קיטון) הפסד מירידת ערך של נכס יוכר באופן מיידי כרווח בדוח רווח והפסד, אלא אם הנכס מוצג בסכום שהוערך מחדש בהתאם לתקן חשבונאות אחר.
אמיר סוראיה
37

דוגמאות לסממנים לביטול ירידת ערך
מקורות מידע חיצוניים:
במהלך התקופה, חלה עלייה משמעותית בשווי השוק של הנכס.
שינויים משמעותיים בעלי השפעה חיובית בסביבה העסקית.
במהלך התקופה חלה ירידה בשיעורי הריבית בשוק.
מקורות מידע פנימיים:
שינויים משמעותיים בעלי השפעה חיובית על הישות שחלו במהלך התקופה, או צפויים לחול בעתיד הקרוב, בהיקף או באופן שבו נעשה שימוש בנכס, או צפוי להיעשות שימוש בנכס (לדוגמה, ביצוע השקעה הונית לשיפור הנכס).
קיימות ראיות ממערכת הדיווח הפנימי המצביעות על כך שהביצועים הכלכליים של הנכס הינם, או יהיו, טובים מהצפוי.
אמיר סוראיה
38

דוגמה ביטול הפסד מירידת ערך

להלן נתונים ליום 31 בדצמבר 2008 על הרכב הערך בספרים של נכס שהוכר לגביו הפסד מירידת ערך בתקופות קודמות:

	אלפי ש"ח
עלות בספרים בניכוי פחת נצבר	800
יתרת הפרשה לירידת ערך	(280)
	520

בעקבות סימנים המצביעים על ביטול הפסד מירידת ערך שהוכר בעבר, נמצא כי סכום בר ההשבה של הנכס ליום 31 בדצמבר 2008 הינו:

הנחה א' - 1,100 אלפי ש"ח.

הנחה ב' - 600 אלפי ש"ח

דוגמה ביטול הפסד מירידת ערך (המשך)

הנחה א

סכום בר ההשבה = 1,100 > 520

ההפרש בין סכום בר ההשבה לבין הערך בספרים **280** > 580 (=520-1,100)

ההפסד המקסימאלי שניתן לבטל היום עד גובה יתרת ההפרשה המשוכנת לירידת ערך – 280 אלפי ש"ח.

פקודות היומן בגין הביטול:

חובה	הפרשה לירידת ערך	280
זכות	רווח מביטול הפסד מירידת ערך	280

סכום בר ההשבה = 600 > 520

ההפרש בין סכום בר ההשבה לבין הערך בספרים 280 > **80** (=600-520)

פקודות היומן בגין הביטול:

חובה	הפרשה לירידת ערך	80
זכות	רווח מביטול הפסד מירידת ערך	80

שלב ד –ביטול הפסד מירידת ערך (יחידה מניבה מזומנים)

בהתאם לתקן, יש חובה לבחון בכל תאריך מאזן עוקב לתאריך שבו הוכר הפסד מירידת ערך בגין היחידה, האם קיימים סימנים לעליית ערך של נכס שהוא חלק מהיחידה או של היחידה בכללותה.

הכללים והעקרונות בנושא ביטול (קיטון) הפסד מירידת ערך בתקופות עוקבות החלים לגבי נכס בודד, תקפים גם לגבי יחידה מניבה-מזומנים. עם זאת, קובע התקן הוראות נוספות בנושא כדלקמן:

א- סכום ההפסד שבוטל או הוקטן יוקצה להגדלת הערך בספרים של נכסי היחידה, פרט למוניטין, באופן יחסי לערך בספרים של כל נכס ביחידה.

ב- הגידול הנ"ל בערכם בספרים של נכסי היחידה יטופל כביטול של הפסדים מירידת ערך של נכסים בודדים, וכפועל יוצא יוכר באופן מיידי כרווח בדוח רווח והפסד.

שלב ד –ביטול הפסד מירידת ערך (יחידה מניבה מזומנים)

גם כאן קובע התקן מגבלה לפיה לא ניתן להעלות ערך של נכס ביחידה מעבר לסכום **הנמוך** מבין:

1. שווי הוגן נטו, של הנכס (אם ניתן לקביעה).
2. הערך בספרים של הנכס, אילולא היתה נרשמת מלכתחילה ירידת הערך.

דוגמה – ביטול הפסד מירידת ערך

להלן נתונים ליום 30 בדצמבר 2007 על הרכב נכסיה של יחידה מניבה-מזומנים שבגינה הוכר הפסד מירידת ערך בעבר (המוניטין המיוחס הופחת במלואו בעקבות ירידת הערך) (באלפי ש"ח):

הנכס	עלות מופחתת	יתרת הפרשה לירידת ערך	ערך בספרים, נטו	שווי הוגן, נטו
נכס א'	1,200	(120)	1,080	1,080
נכס ב'	480	(80)	400	אינו ניתן לקביעה
נכס ג'	1,000	(200)	800	1,150
	2,680	(400)	2,280	

דוגמה – ביטול הפסד מירידת ערך

בעקבות סימנים המצביעים על אפשרות לביטול ההפסד מירידת ערך שהוכר בעבר, חושב הסכום בר ההשבה של היחידה ליום 31 בדצמבר 2007 ונמצא כי הוא:

הנחה א' - 3,600 אלפי ש"ח.

הנחה ב' – 2,500 אלפי ש"ח.

הנחה ג' – 3,600 אלפי ש"ח, וכעת השווי ההוגן נטו של נכס ג' הינו 900.

נדרש:

פקודות יומן לשנת 2007 בגין ביטול ירידת ערך תחת כל אחת מההנחות.

דוגמה – ביטול הפסד מירידת ערך (הנחה – סכום בר השבה 3,600)

סכום בר ההשבה	3,600	
ערך בספרים	(2,280)	
	1,320	< 400 (סה"כ ההפרשה)

לא ניתן לייחס עליית ערך לנכס א' מאחר ושוויו ההוגן, נטו זהה לערכו בספרים, נטו.
לכן מתוך ה- 400 של יתרת ההפרשה, ניתן לבטל הפסד מירידת ערך בגין נכסים ב' ו-ג' עד סך של 280 אלפי ש"ח (= 400-120).

דוגמה – ביטול הפסד מירידת ערך (הנחה – סכום בר השבה 3,600)

נכס ב' - אין מגבלת עלייה
נכס ג'- ההפרש בין 1,150(שווי הוגן, נטו) ל- 800 (ערך בספרים, נטו) גבוה מיתרת ההפסד שיוחסה לו.

לכן, נייחס לנכסים בדיוק את גובה ההפרשה שלהם לירידת ערך.

פקודת היומן (באלפי ש"ח):

חובה	הפרשה לירידת ערך נכס ב'	80
חובה	הפרשה לירידת ערך נכס ג'	200
זכות	רווח מביטול הפסד מירידת ערך	280

דוגמה – ביטול הפסד מירידת ערך (הנחה – סכום בר השבה 2,500)

סכום בר ההשבה	2,500	
ערך בספרים	(2,280)	
	220	280 > (סך ההפרשה בנטרול נכס א' שלא ניתן לייחס לו)

ייחוס לנכס ב'- $\frac{400}{400+800} * 220 = 73$

ייחוס לנכס ג'- $\frac{800}{400+800} * 220 = 147$

פקודת היומן (באלפי ש"ח):

חובה הפרשה לירידת ערך נכס ב'	73	
חובה הפרשה לירידת ערך נכס ג'	147	
זכות רווח מביטול הפסד מירידת ערך		220

47 אמיר סוראיה

דוגמה – ביטול הפסד מירידת ערך (הנחה – סכום בר השבה 3,600 ושווי הוגן נטו של נכס ג הוא 900)

לא ניתן לייחס עליית ערך לנכס א'. לכן מתוך ה- 400 של יתרת ההפרשה ניתן לבטל הפסד מירידת ערך בגין נכסים ב' ו-ג' עד סך של 280 אלפי ש"ח = 400-120

לגבי שני הנכסים הנותרים:

נכס ב' - אין מגבלת עלייה – ניתן לבטל את כל ההפרשה לירידת ערך בגינו.

נכס ג'- ניתן להעלות את ערכו עד 900 אלפי ש"ח.

פקודת היומן (באלפי ש"ח):

חובה הפרשה לירידת ערך נכס ב'		80	
חובה הפרשה לירידת ערך נכס ג'		100	900-800 =
זכות רווח מביטול הפסד מירידת ערך	180		

48 אמיר סוראיה

חלק ב -מוניטין ונכסי מטה

הקצאה וירידת ערך

הקצאת מוניטין

- לאור אופיו המיוחד של מוניטין שמעצם טיבו אינו מניב תזרימי מזומנים באופן בלתי תלוי בנכסים אחרים (או קבוצות נכסים אחרות), **לא ניתן לקבוע סכום בר-ההשבה עבור מוניטין כנכס נפרד** וכפועל יוצא, בדיקת ירידת ערך מוניטין נדרשת להיעשות במסגרת קבוצת נכסים גדולה יותר.
- התקן מכיר בכך שההנהלה יכולה לייחס את המוניטין **לקבוצה של יחידות**.
- כבר בעת הרכישה יש לבצע הקצאה של מוניטין.

הקצאת ירידת ערך מוניטין

יש לבצע הבחנה בין שני סוגי הבדיקות הבאות:

א. יש לבחון ירידת ערך בגין יחידה מניבה-מזומנים (או קבוצת יחידות), אליה **הוקצה מוניטין**, **אחת לשנה** ובכל עת שקיימים סימנים לירידת ערך, על ידי השוואת הערך בספרים של היחידה (**כולל המוניטין**) לסכום בר-ההשבה שלה ובמידה וקיימת ירידת ערך היא תיוחס תחילה למוניטין.

ב. במקרים בהם מוניטין מתייחס ליחידה מניבה-מזומנים (או קבוצת יחידות), אך **אינו מוקצה** לאותה יחידה, התקן דורש לבחון ירידת ערך של **היחידה**, בכל מועד שבו **קיימים סימנים לירידת ערך של היחידה**, על ידי השוואת הערך בספרים (**ללא מוניטין**) עם הסכום בר-ההשבה שלה ואם מתהווה בשלב הזה הפסד מירידת ערך, יש להקצותו לנכסים המזוהים של היחידה.

הערה: במידה ובתקופת הבדיקה השנתית של ירידת ערך חלים גם סימנים לירידת ערך של נכס או יחידה מתוך היחידה (או הקבוצה) אליה שויך המוניטין, יש ליישם תחילה את ב' לפני א'.

מוניטין לא מוקצה- ברמה התאורטית בלבד לבחינה

נכסי מטה

נכסי מטה הינם נכסים, פרט למוניטין, אשר תורמים לתזרימי המזומנים העתידיים הן של היחידה מניבה-מזומנים הנבחנת והן של יחידות מניבות-מזומנים אחרות. המאפיין הבולט של נכסים משותפים הוא כי **הם אינם מניבים תזרימי מזומנים חיוביים באופן בלתי תלוי בנכסים אחרים** וכפועל יוצא **לא ניתן לייחס אותם ליחידה מניבה-מזומנים ספציפית.**

מאחר ונכסי מטה אינם מפיקים תזרימי מזומנים חיוביים נפרדים, הסכום בר-ההשבה של נכס מטה בודד אינו ניתן לקביעה, אלא אם ההנהלה מחליטה לממש את הנכס.

נכסי מטה הניתן להקצאה ליחידות

- כאשר קיים סימן המצביע על האפשרות שחלה ירידת ערך של נכס מטה החברה, ייקבע סכום בר-ההשבה של היחידה מניבה-מזומנים אליה שייך נכס המטה, תוך הקצאה מתאימה של הנכס המשותף, במידת הצורך.

- אם הערך בספרים של נכס המטה **ניתן להקצאה** באופן סביר ועקבי ליחידה מניבה-מזומנים הנבחנת, על הישות להשוות את הערך בספרים של היחידה (כולל חלק מהערך בספרים של הנכס המשותף שהוקצה ליחידה) לסכום בר-ההשבה שלה ולהכיר במקרה הצורך בהפסד מירידת ערך.

נכס מטה שאינו ניתן להקצאה ליחידות

אם קיימים סימנים לירידת ערך של נכס מטה, אשר **אינו ניתן להקצאה באופן סביר ועקבי** ליחידות מניבות-מזומנים, על הישות ליישם את המבחן הדו שלבי הבא:

א- להשוות בין הערך בספרים של היחידה, ללא נכס מטה החברה, לסכום בר השבה שלה ולהכיר במקרה הצורך בהפסד מירידת ערך.

ב- לזהות את הקבוצה הקטנה ביותר של יחידות מניבות-מזומנים (אשר כוללת את היחידה המניבה-מזומנים הנבחנת) ושאליה ניתן להקצות באופן סביר ועקבי את נכס המטה, וכן;
להשוות בין הערך בספרים של הקבוצה לרבות החלק של הערך בספרים של נכס מטה החברה לבין הסכום בר- ההשבה של קבוצת היחידות ולהכיר במידת הצורך בהפסד מירידת ערך.

נכס מטה לא מוקצה- ברמה התאורטית בלבד לבחינה

אם הוכר הפסד מירידת ערך בשלב א' יש לקזז אותו מהערך בספרים לצורך הבחינה בשלב ב'.

Questions?

תודה על ההקשבה!

אמיר סוראיה
AMIR@MGI-ISRAEL.co.il